

Preek 03-07-2022; ds. Arlette Brabander-Schuytvlot

Lezing: Lucas 10: 1-11

Gemeente van de Heer Jezus Christus,

We leven in een tijd vol onvrede. Naast de verschrikkelijke oorlog in Oekraïne, zien we nu ook dagelijks beelden op het nieuws van de woede en onmacht van mensen. Felle protesten van de boeren tegen het stikstofbeleid. Chaotische taferelen van boze en teleurgestelde reizigers op Schiphol. Slachtoffers van de toeslagenaffaire, die nog steeds geen compensatie hebben ontvangen. Emotionele protesten aan de overkant van de oceaan vanwege een omstreden uitspraak van het Hoogerechtshof over de abortuswetgeving.

Deze tijd wordt gekenmerkt door een enorme onvrede die er bestaat in de samenleving. Mensen zijn boos en onzeker geworden, hebben hun vertrouwen verloren. De uitbraak van een pandemie en de oorlog heeft wereldwijd tot enorme tekorten aan grondstoffen geleid. Boodschappen worden duurder, energie wordt onbetaalbaar en voorlopig zijn we ook nog niet van de corona af. De besmettingen lopen op en de ziekenhuisopnames stijgen, ook het tekort aan zorgpersoneel. Het is een onzekere en moeilijke tijd voor veel mensen. Er spelen inderdaad een hele hoop problemen en veel mensen hebben het zwaar. Het is dan ook niet gek dat er zoveel onvrede aan de oppervlakte verschijnt.

Als een tegengeluid horen we dan vanmorgen over de uitzending van 72 leerlingen van Jezus. Waarin het woord vrede een centrale rol speelt. Het is een bijzonder verhaal, dit verhaal van Lucas. Het is een uitzending van 72 extra leerlingen, boven op de 12 leerlingen die hij al had uitgestuurd. Jezus stuurt 72 extra heilssoldaten er op uit om aan een vredesmissie te beginnen. Ze komen hulp bieden. Ze moeten de buurt in, naar de stad of naar het dorp. Twee aan twee. Jezus stuurt hen met een heel duidelijke boodschap: Vertel de mensen dat er een nieuwe tijd aanbreekt. Een tijd van vrede en recht. Er komt een hele nieuwe regering aan. Anders dan jullie ooit gewend zijn geweest. Het is God zelf die voor eens en altijd aan de macht komt hier in de wereld. Dan wordt deze wereld, Góds nieuwe wereld, zijn koninkrijk. En dat laat niet lang meer op zich wachten. Dat is goéd nieuws! De mensen in de tijd van Jezus hadden het zwaar. Er was veel mis. Het was een crisistijd. Eigenlijk een beetje zoals onze tijd. De mensen in Palestina leefden onder de bezetting van de Romeinen. Zo moest veel belasting worden betaald en de meeste mensen hadden het geld gewoon niet. Boeren werden afgeknepen. En er waren veel besmettelijke ziekten. Lepra, de Pest. Mensen moesten in isolatie en afstand bewaren. Veel mensen hadden psychische problemen.

De 72 waren er getuige van geweest hoe Jezus 5000 mensen te eten gaf van 5 broden en 2 vissen. En dat hij zieke mensen beter kon maken. Zo was er een man naar hem toegekomen met een ernstig ziek kind. Een verwarde bange jongen, die stemmen hoorde en epileptische aanvallen had waarbij hij zichzelf verwonde. Heel verdrietig allemaal. Jezus had alleen even met de jongen gesproken. Woorden van leven. Zo was de jongen weer gezond geworden. Door al die wonderlijke dingen waren mensen diep onder de indruk van Jezus. Daarmee inspireerde Jezus de mensen om hetzelfde te gaan doen.

Zo wilde er een hele groep mensen Jezus volgen. Ze wilden hem helpen om van de wereld een betere plek te maken. Een samenleving waarin ieder mens goed kan leven. Een nieuwe wereld waarin een kind pas sterft als honderdjarige, waar mensen huizen bouwen en er zelf in wonen, wijngaarden planten en er zelf van eten, wolf en lam bij elkaar aanliggen. Dat is het visioen van Gods koninkrijk dat de profeten van Israël ons hebben laten zien. Dat beeld heeft talloze mensen in beweging gezet. Dat maakt mensen enthousiast. Mensen zoals u en ik, die hier in de kerk zitten.

Het lijkt zo een logische missie om je in te zetten voor een betere wereld. Voor de 72 leerlingen en voor ons hier in de gemeente. Maar vlak voor onze passage begint waarschuwt Jezus voor te veel enthousiasme: 'De vossen hebben holen en de vogels hebben nesten, maar de Mensenzoon heeft geen plaats waar hij zijn hoofd neer kan leggen. Het werk is nooit klaar.

Dit gezegd hebbende stuurt Jezus ons toch op pad. Jezus roept ons vanmorgen bij elkaar en stuurt ons buiten de muren van dit kerkgebouw. Hij zegt dat we langs de deuren van de huizen moeten gaan. Met de gebruikelijke Joodse vredegroet. Vrede voor dit huis. Vrede, het woord dat zoveel facetten in zich meedraagt. Een wens, Wat zoveel betekent als: ik ben gekomen om Gods vrede te brengen. Een vrede die heel maakt. We krijgen duidelijke instructies van Jezus: we mogen niets meenemen. De missie is heilig. Daarom ook geen schoenen aan de voeten. Hij zegt daarbij: *'De oogst is groot, maar er zijn weinig arbeiders. Vraag daarom aan de eigenaar van de oogst of hij arbeiders wil sturen om zijn oogst binnen te halen.'* Jezus gebruikt hier het beeld van een oogst. De taal van de mensen in Galilea. Iedereen weet dat het moment van oogsten één van de belangrijkste momenten is van het hele jaar. Dat is keihard werken en er is haast bij. Daarom ook: er is geen tijd te verliezen.

Het is een beeldende omschrijving: *De oogst is groot, maar arbeiders zijn er weinig.* Daar is meestal iets mee. Toch maar even bij stilstaan. Misschien gaan we wat kort door de bocht. Want hoe zit dat dan precies? Is het eigenlijk wel terecht dat ik er zomaar vanuit ga dat wij onder de arbeiders vallen. Wie zijn eigenlijk de arbeiders? Zijn dat de mensen die Jezus willen navolgen? Zijn dat de vrijwilligers in de kerk? Hoe zit het dan met de oogst? Zijn dat alle mensen die nog niet het goede nieuws hebben gehoord, alle ongelovige mensen? Of zijn we ook onderdeel van die oogst?

Misschien moeten we toch wat beter in de tekst gaan zoeken. We zien dat deze uitdrukking ook voorkomt in het evangelie van Mattheus. Mattheus heeft zelf niet het verhaal van de uitzending van de 72. Dat staat alleen in het evangelie van Lucas. Mattheus gebruikt deze uitdrukking voordat Jezus zijn 12 leerlingen uitstuurt. Hij beschrijft hoe Jezus rondtrekt langs de dorpen en steden. Hij preekt in de synagoge en geneest alle zieke mensen. Als Jezus de menigte mensen ziet, voelt hij medelijden met hen, omdat ze uitgeput en hulpeloos zijn, als schapen zonder herder. Daarop zegt hij tegen de 12 leerlingen: *'de oogst is groot, maar arbeiders zijn er weinig. Vraag dus aan de eigenaar van de oogst of Hij arbeiders wil sturen om die oogst binnen te halen'*.

Die oogst is dus de grote mensenmenigte, uitgeput van het harde werken, het ploeteren tussen de doornen en distels. De kwetsbare naakte mens, die alleen met pijn en moeite iets voort kan brengen. Als Jezus die massa mensen ziet, zo staat het: krijgt hij medelijden met hen omdat ze waren zoals ze zijn: voortgejaagd en uitgeput als schapen die geen herder hebben. Jezus kreeg er letterlijk pijn in zijn buik van. Hij wordt verteerd door compassie, staat er letterlijk.

Het is een bijzondere uitdrukking in het Grieks. Het woord voor medelijden ofwel compassie heeft te maken met je ingewanden. De gedachte van de Griekse filosofen was dat alle passies zoals liefde, pijn en angst gevoeld worden in de ingewanden. Met name één specifieke emotie. De ingewanden waren de plek waar de ouderlijke liefde voor een kind voelbaar was in situaties van pijn en gevaar. Het bewogen worden door compassie wordt beleefd als een sterke lichamelijke reactie. Het gevoel dat je maag omdraait als je kind iets overkomt. Je voelt compassie in het binnenste van je lichaam.

We zien dat Lucas die uitdrukking nog op drie plaatsen in zijn evangelie gebruikt. Het verhaal van de jongeling in Naïn: Jezus krijgt medelijden als hij ziet dat in de stad Naïn een weduwe haar enige zoon moet begraven. De barmhartige Samaritaan: een Samaritaanse man op weg naar Jericho krijgt medelijden door het zien van een hulpeloos, gewond slachtoffer van een roofoverval. Terugkeer van de verloren Zoon: een vader krijgt medelijden met zijn zoon, die berouwvol terugkeert van een leven vol drank, drugs en vrouwen.

Gemeente, het kan eigenlijk ook niet anders dan dat wij allemaal tot de oogst behoren. Het leven is zo kwetsbaar. Van de ene op de andere dag wij zijn die ouder die zijn kind moet begraven. Zijn wij die man of vrouw die slachtoffer is geworden van een roofoverval. Zijn wij ook die zoon of dochter die heel stomme fouten kunnen begaan. Daar is geen twijfel over mogelijk. Wij kunnen niet zonder de compassie van anderen. We hebben mensen nodig die vragen hoe het met ons gaat. Mensen die naar ons omkijken als we achterblijven, ons oppakken als we gewond zijn. Wij hebben het nodig om samen aan tafel te zitten, samen te eten en ons verbonden te voelen. Wij hebben allemaal een herder nodig.

Maar er is ook nog een andere kant van het verhaal. Ondanks alles roept Jezus ons ook om op te staan. In navolging van Hem. Om een arbeider te worden. Om compassie te tonen. Om te zien naar elkaar, naar onze broeder of zuster in nood. Compassie is de diepste drijfveer van het diaconaat. Compassie doet leven, compassie geneest en compassie verzoent. De evangelist Lucas wijst ons daarin de weg. Als wij compassie tonen naar onze medemens is dat een stukje heling voor onze ziel. Mensen genezen, mensen heel maken, die gave heeft Jezus ook meegegeven aan zijn leerlingen.

Met Pinksteren hebben wij de Geest van Jezus mogen ontvangen. De geest van compassie. Die geest breekt onze muren open naar buiten. We willen graag onze medemens helpen. Daar zijn we ook hard mee bezig in de Koningkerk.

Dat hopen verder uit te bouwen, in de vorm de nieuwe huiskamer met een heel leger aan heilssoldaten. Een plek om elkaar te ontmoeten en om wat te betekenen voor onze medemens. Wij gaan daar straks meer over horen.

Maar één ding moeten we wel in ons achterhoofd houden: dat het werk nooit af is. Precies zoals Jezus ons heeft gewaarschuwd. Dan beseffen we weer één ding: de Heer van de oogst heeft uiteindelijk maar één echte arbeider gestuurd. Dat is Jezus. Uiteindelijk is het verhaal dat God met de mens meegaat een verhaal van compassie. Een verhaal over echte compassie. God die zijn enige Zoon naar ons toestuurde om te zoeken wat verloren is gegaan. Die compassie die God met ons heeft haalt de grootste engel uit onze eigen onvrede.

Lof zij u Christus, Amen.